EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 21.11.2023
SWD(2023) 379 final

KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA

Arvio Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmasta

Oheisasiakirja

Ehdotus: NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 29 päivänä lokakuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen (EU) (ST 12524/21 INIT ja ST 12524/21 ADD 1) muuttamisesta

{COM(2023) 742 final}

Sisällysluettelo

1. Tiivistelmä 2
2. Suunnitelman muuttamisen tavoitteet 3
3. Yhteenveto suunnitelman arvioinnista 5
3.1. Kattava ja riittävän tasapainoinen taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen kohdistuva ratkaisu 5
3.2. Yhteys maakohtaisiin suosituksiin ja talouspolitiikan eurooppalaiseen ohjausjaksoon 6
3.3. Kasvupotentiaali, työpaikkojen luominen, taloudellinen, institutionaalinen ja sosiaalinen palautumiskyky, Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari, kriisin vaikutusten lieventäminen sekä sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus ja lähentyminen 6
3.4. Ei merkittävää haittaa -periaate 7
3.5. Vihreä siirtymä 7
3.6. Digitaalinen muutos 8
3.7. Suunnitelman pysyvät vaikutukset 8
3.8. Välitavoitteet, tavoitteet, seuranta ja täytäntöönpano 9
3.9. Kustannukset 9
3.10. Valvonta ja tarkastukset 11
3.11. Johdonmukaisuus 13
3.12. REPowerEU 14
3.13. Rajatylittävä tai useita maita kattava ulottuvuus tai vaikutus 15
LIITE I: Ilmastotoimien seuranta ja digitaalisten toimien seuranta 16

1. TIIVISTELMÄ

Suomi toimitti 5. lokakuuta 2023 komissiolle REPowerEU-luvun sisältävän muutetun kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa asetuksen (EU) 2021/241 21 c artiklan mukaisesti.

Suomella on edessään useita makrotaloudellisia haasteita. Suomen bruttokansantuote kasvoi vuoden 2023 alkupuoliskolla, mutta sen odotetaan supistuvan loppuvuoden 2023 aikana. Talouskasvua ovat hidastaneet inflaatiopaineet ja korkeat korot. Vuonna 2022 YKHI-inflaatio nousi 7,2 prosenttiin, tärkeimpinä taustatekijöinä energian ja elintarvikkeiden hinnat, mutta vuonna 2023 sen odotetaan laskevan jyrkästi. Viimeisimpien tietojen mukaan työllisyys on vähentynyt ja työttömyysaste on yli 7 prosenttia. Rakennusala vaikuttaa työllisyystilanteeseen muita aloja enemmän.

Suomi on tähän mennessä investoinut merkittävästi vihreään siirtymään, erityisesti uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuteen, mutta investointien odotetaan jäävän alle tason, joka tarvittaisiin Suomen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2035 mennessä. Tuottavuuden pitkän aikavälin kasvu ja hiilineutraaliuden saavuttaminen edellyttävät kohdennettuja politiikkatoimia. Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman REPowerEU-luvun tavoitteena on vähentää yleistä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista, mahdollistaa energia-alan irtautuminen hiilestä, helpottaa uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa ja edistää vihreitä taitoja.

Suomen REPowerEU-luku sisältää yhden uudistuksen ja kolme investointia. Lukuun sisältyvien toimenpiteiden täytäntöönpanon odotetaan edistävän asetuksen (EU) 2021/241 21 c artiklan 3 kohdassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamista. Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman muuttaminen ei vaikuta suunnitelman nykyisiin toimenpiteisiin.

Muutettu suunnitelma on kattava ja asianmukainen vastaus Suomen taloudellisiin ja sosiaalisiin haasteisiin. Siinä keskitytään edelleen vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun edistämiseen. Toimenpiteissä asetetaan etusijalle sosiaalinen ja taloudellinen yhteenkuuluvuus, työpaikkojen luominen, kilpailukyky ja innovointi. Alkuperäisissä 13 komponentissa ja lisätyssä REPowerEU-luvussa otetaan yhä huomioon elpymis- ja palautumistukivälineen kuusi pilaria ja säilytetään aiempi tavoitetaso suunnitelman koko huomioiden. Suunnitelmaan sisältyy edelleen luotettavia välitavoitteita, tavoitteita ja todentamismekanismeja, ja se on yhä johdonmukainen muiden politiikkasitoumusten kanssa.

Elpymis- ja palautumissuunnitelman muuttamisen yhteydessä Suomi on vedonnut 21 c artiklaan lisävarojen saamiseksi päästökauppajärjestelmän tuloista sekä varojen siirtämiseksi brexit-mukautusvarauksesta REPowerEU-lukua varten.

Esitetyn muutoksen ja REPowerEU-luvun arvioinnin perusteella Suomen muutettu suunnitelma saa A-luokituksen kaikista kriteereistä kustannuksia lukuun ottamatta (ei muutosta verrattuna alkuperäisen suunnitelman arviointiin).

1)Tasapainoinen ratkaisu	2)Maakohtaiset suositukset	3)Kasvu, työllisyys jne.	4)Ei merkittävää haittaa -periaate	5)Vihreä tavoite	6)Digitaalinen tavoite	7)Pysyvät vaikutukset	8)Välitavoitteet ja tavoitteet	9)Kustannukset	10)Valvontajärjestelmät	11)Johdonmukaisuus	12) REPowerEU	13) Rajatylittävä vaikutus

A	A	A	A	A (52,3 %)	A (28,9 %)	A	A	B	A	A	A	A

2. SUUNNITELMAN MUUTTAMISEN TAVOITTEET

2.1 Suomen tärkeimmät haasteet

Suomen talous on EU:n energiavaltaisimpia. Suomen maantieteellisiä ominaispiirteitä ovat pitkät etäisyydet ja kylmä sää, jotka asettavat haasteita energiankulutuksen vähentämiselle. Vuonna 2022 voimaan tuli uusi ilmastolaki. Tällöin lakiin kirjattiin Suomen tavoite tulla hiilineutraaliksi vuoteen 2035 mennessä ja hiilinegatiiviseksi pian sen jälkeen. Ennen Venäjän Ukrainaa vastaan käymää hyökkäyssotaa Suomi oli vahvasti riippuvainen Venäjältä tuotavasta energiasta. Siinä missä ennen helmikuuta 2022 noin 60 prosenttia Suomen tuontienergiasta oli peräisin Venäjältä, valtiokonttorin ilmoituksen mukaan lähes kaikki energiavirrat Venäjältä Suomeen olivat tyrehtyneet maaliskuuhun 2023 mennessä.[1] Maakaasu on perinteisesti ollut vain pieni osa Suomen energiapalettia, mutta kelluvan nesteytetyn maakaasun terminaalin – jota on voitu käyttää talvesta 2022 lähtien – hankinta vahvisti Suomen energiaturvallisuutta. Lisäksi Suomi on luopumassa hiilen käytöstä asteittain vuoteen 2029 mennessä. Energiaturvallisuuden parantamiseksi Suomelle on olennaisen tärkeää vähentää edelleen riippuvuuttaan fossiilisista polttoaineista.

Suomen ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää jatkuvia politiikkatoimia ja merkittäviä julkisen ja yksityisen sektorin investointeja. Pitkäkestoiset ympäristölupamenettelyt uhkaavat jarruttaa uusiutuvaan energiaan tehtäviä investointeja. Uusiutuvien energialähteiden osuus Suomen energiapaletissa on jo EU:n toiseksi suurin. On kuitenkin odotettavissa, että suunniteltu uusiutuvan energian lisääminen vuoteen 2035 asetetun hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi edellyttää mittavia investointeja verkkoinfrastruktuurin tehokkaaseen hallintaan. Energiainfrastruktuurin osalta haasteena on se, että suuri osa uusiutuvasta energiasta tuotetaan muualla kuin siellä, missä kulutus on suurinta. Korkean lisäarvon puhtaan teknologian tuotteiden luominen uusiutuvaa energiaa käyttäen voisi muodostaa vahvan perustan Suomen kilpailukyvylle, mutta lupajärjestelmän on tuettava innovatiivisia teknologioita. Suomen ja sen naapurimaiden energiaverkkojen välillä tarvitaan vahvoja yhteyksiä, jotta voidaan varmistaa toimivat sähkömarkkinat koko alueella ja kasvattaa uusiutuvien energialähteiden ennakoitua osuutta energiapaletista. Työvoimapula on viime vuosina lisääntynyt keskeisillä vihreään sektoriin liittyvillä aloilla[2].

2.2 Yhteenveto uudesta komponentista

Suomi toimitti uuden REPowerEU-luvun 5. lokakuuta 2023. Komponentti sisältää yhden uudistuksen ja kolme investointia, joilla tuetaan Suomen energiajärjestelmän puhdasta siirtymää.

---

[1] Valtiokonttori: ”Valtion velanhallinnan vuosikatsaus 2022”, https://www.valtionvelka.fi/annualreview2022/suomen-ruxit-irtikytkenta-venajan-energiasta-edistaa-energiamurrosta/

[2] Euroopan työviranomainen (2023): ”EURES Report on labour shortages and surpluses 2022”.

Suomi on ehdottanut ympäristölupajärjestelmänsä uudistamista siten, että järjestelmään sisällytetään keskitetty asiointipiste ja yksi valtakunnallinen viranomainen, joka käsittelee ympäristöluvat hakemuksesta aina mahdolliseen päätökseen asti. Tämän odotetaan yksinkertaistavan lupamenettelyjä merkittävästi ja lyhentävän lupahakemusten käsittelyyn kuluvaa aikaa. Investointien osalta Suomi on ehdottanut 54,5 miljoonan euron investointitoimenpidettä puhtaaseen siirtymään. Toimenpiteellä tuetaan laajamittaisia uusiutuvan energian hankkeita demonstrointivaiheessa siten, että etusijalla ovat tekninen toteutettavuus ja/tai uusiutuvan vedyn tuottamiseen liittyvät hankkeet vedyn arvoketjussa. Toinen investointitoimenpide koskee uusiutuvan energian ja hiilidioksidipäästöjen vähentämisen aloilla tehtävää tutkimus- ja kehitystoimintaa. Kolmannella investointitoimenpiteellä tuetaan merituulienergiahankkeen valmisteluvaihetta Ahvenanmaan itsehallintoalueella.

Taulukko 1: uudet ja muutetut komponentit sekä niihin liittyvät kustannukset

Komponentti	**Tila**	**Kustannukset (miljoonaa euroa)**
P5C1: REPowerEU-suunnitelma	Uusi	127,09

Muut osatekijät, joita arviointiperusteet eivät kata

REPowerEU-luku on johdonmukainen muiden asian kannalta merkityksellisten ohjelmien, kuten Suomen kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman kanssa. Luku on johdonmukainen neuvoston 16. toukokuuta 2023 antamien euroaluetta koskevien suositusten ja erityisesti suosituksen 2 kanssa, jossa kehotetaan edistämään vihreään siirtymään ja uusiutuvaan energiaan tehtäviä investointeja. Rajatylittävien ja useita maita kattavien hankkeiden osalta REPowerEU-lukuun sisältyvien toimenpiteiden odotetaan edistävän koko unionin energiaturvallisuutta ja vähentävän riippuvuutta fossiilisista polttoaineista.

Edellisessä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa [3] esitetyt kuvaukset organisatorisista järjestelyistä, sukupuolten tasa-arvosta ja yhtäläisistä mahdollisuuksista kaikille sekä suunniteltu viestintästrategia ovat edelleen päteviä.

Elpymis- ja palautumistukivälineestä rahoitettaviin toimenpiteisiin sovelletaan valtiontuki- ja kilpailusääntöjä kaikilta osin. Jäsenvaltioiden viranomaisten kautta kanavoiduista unionin varoista, kuten elpymis- ja palautumistukivälineen varoista, tulee valtion varoja, ja ne voidaan katsoa valtiontueksi. Jos näin tapahtuu ja varat katsotaan valtiontueksi, kyseisistä toimenpiteistä on ilmoitettava ja komission on hyväksyttävä ne ennen kuin jäsenvaltiot voivat myöntää tuen, paitsi jos kyseiset toimenpiteet kuuluvat voimassa olevan tukiohjelman piiriin tai täyttävät jossakin ryhmäpoikkeusasetuksessa, erityisesti yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa, mainitut edellytykset, joiden perusteella tietyt tukimuodot todetaan sisämarkkinoille soveltuviksi SEUT-sopimuksen 107

[3] SWD(2021)284.

ja 108 artiklan mukaisesti.[4] Kun kyseessä on valtiontuki, josta on ilmoitettava, jäsenvaltion on SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti ilmoitettava komissiolle valtiontukitoimenpiteistä ennen niiden myöntämistä. Tältä osin Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmassa esittämää valtiontukianalyysiä ei voida pitää valtiontuki-ilmoituksena. Siltä osin kuin Suomi katsoo, että elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvä erityistoimenpide sisältää vähämerkityksistä tukea tai ilmoitusvaatimuksesta vapautettua tukea, on Suomen vastuulla varmistaa, että sovellettavia sääntöjä noudatetaan kaikilta osin.

3. YHTEENVETO SUUNNITELMAN ARVIOINNISTA

3.1. Kattava ja riittävän tasapainoinen taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen kohdistuva ratkaisu

Taulukko 2: Uuden tai muutetun elpymis- ja palautumissuunnitelman komponenttien jakautuminen tukivälineen kuuteen pilariin

	Vihreä siirtymä	Digitaalinen muutos	Älykäs, kestävä ja osallistava kasvu	Sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus	Terveys ja taloudellinen, sosiaalinen ja institutionaalinen palautumiskyky	Seuraavalle sukupolvelle suunnatut toimintapolitiikat
P5C1: REPowerEU-suunnitelma	●	○	○			○

Merkkien selitys: ”●” komponentin investoinnit ja uudistukset edistävät pilaria merkittävästi; ”○” komponentti edistää pilaria osittain.

***

Kun otetaan huomioon kaikki Suomen suunnittelemat uudistukset ja investoinnit, sen muutettu elpymis- ja palautumissuunnitelma on edelleen suuressa määrin kattava ja riittävän tasapainoinen taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen kohdistuva ratkaisu, joka tukee asianmukaisesti kaikkia elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 3 artiklassa tarkoitettuja kuutta pilaria ottaen huomioon Suomen erityishaasteet ja sille osoitetut määrärahat. Tämä oikeuttaisi A-luokitukseen elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.1 mukaisesti.

[4] Liite komission tiedonantoon, hyväksytty 9. maaliskuuta 2023, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun asetuksen (EU) N:o 651/2014 ja kalastus- ja vesiviljelytuotteiden tuottamisen, jalostamisen ja kaupan pitämisen alalla toimiville yrityksille myönnettävien tukien tiettyjen muotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun asetuksen (EU) 2022/2473 muuttamisesta annetun komission asetusluonnoksen sisällön hyväksymisestä; saatavilla osoitteessa: https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2023-03/GBER_amendment_2023_EC_communication_annex_0.pdf

3.2. Yhteys maakohtaisiin suosituksiin ja talouspolitiikan eurooppalaiseen ohjausjaksoon

Koska Suomen enimmäisrahoitusosuutta on mukautettu alaspäin ja nyt tehty muutos koskee ainoastaan REPowerEU-luvun lisäämistä, kokonaisarvioinnissa ei oteta huomioon niitä vuosien 2022 ja 2023 suosituksia, jotka eivät liity energiahaasteisiin.

REPowerEU-luku auttaa vastaamaan useisiin haasteisiin, jotka on yksilöity energiaan liittyvissä vuosien 2022 ja 2023 maakohtaisissa suosituksissa (maakohtaiset suositukset 2022 3 ja 2023 4). Ympäristölupamenettelyjen yksinkertaistamista ja helpottamista koskeva uudistus auttaa vähentämään yleistä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja nopeuttamaan uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa muun muassa vauhdittamalla edelleen lupamenettelyjä (maakohtaiset suositukset 2022 3.2 ja 2023 4). Puhtaaseen siirtymään tehtäviä investointeja koskevalla toimenpiteellä vähennetään yleistä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista (maakohtaiset suositukset 2022 3.1 ja 2023 4) sekä edistetään julkisia ja yksityisiä investointeja teollisuuden ja liikenteen vähähiilistämiseen (maakohtainen suositus 2023 4). Investoinneilla vihreää siirtymää koskevaan T&K-toimintaan vähennetään yleistä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista (maakohtaiset suositukset 2022 3.1 ja 2023 4) sekä tehostetaan politiikkatoimia, joiden tarkoituksena on vihreän siirtymän edellyttämän osaamisen tuottaminen ja hankkiminen (maakohtainen suositus 2023 4). Ahvenanmaan energiajärjestelmän muuttamiseen liittyvä toimenpide vähentää osaltaan yleistä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja nopeuttaa uusiutuvan energian käyttöönottoa (maakohtainen suositus 2022 3.2).

***

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ehdotettujen muutosten luonne ja laajuus eivät olennaisesti vaikuta aiempaan arviointiin (luokitus A), joka koskee suunnitelman vaikutusta kaikkiin maakohtaisissa suosituksissa yksilöityihin haasteisiin tai niiden merkittävään osaan tai muihin komission eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä virallisesti hyväksymiin asiaa koskeviin asiakirjoihin sisältyviin haasteisiin, sekä sitä, onko suunnitelma asianmukainen Suomen taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen kohdistuva ratkaisu, kuten edellisessä valmisteluasiakirjassa (2021) 284 todetaan.

3.3. Kasvupotentiaali, työpaikkojen luominen, taloudellinen, institutionaalinen ja sosiaalinen palautumiskyky, Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari, kriisin vaikutusten lieventäminen sekä sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus ja lähentyminen

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ehdotettujen muutosten luonne ja laajuus eivät olennaisesti vaikuta aiempaan arviointiin (luokitus A), joka koskee suunnitelman vaikutusta jäsenvaltion kasvupotentiaaliin, työpaikkojen luomiseen sekä taloudelliseen, sosiaaliseen ja institutionaaliseen palautumiskykyyn, Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon edistämiseen, muun muassa lapsia ja nuoria koskevien toimintapolitiikkojen edistämisen kautta, sekä covid-19-kriisin taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseen ja siten

taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden ja lähentymisen lujittumiseen unionissa, kuten edellisessä valmisteluasiakirjassa SWD(2021) 284 todetaan.

3.4. Ei merkittävää haittaa -periaate

REPowerEU-luvun sisältävän Suomen muutetun elpymis- ja palautumissuunnitelman odotetaan edelleen varmistavan, ettei yksikään suunnitelmaan sisältyvä toimenpide aiheuta luokitusjärjestelmäasetuksen 17 artiklassa tarkoitettua merkittävää haittaa ympäristötavoitteille. Yksikään REPowerEU-luvussa esitetyistä toimenpiteistä ei edellytä poikkeamista ”ei merkittävää haittaa” -periaatteesta. Arviointi ei ole muuttunut sen osalta, onko suunnitelma kokonaisuudessaan ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukainen.

Suomi on tehnyt asianmukaisen haitta-arvioinnin kaikista REPowerEU-lukuun sisältyvistä uusista toimenpiteistä. Arvioinnissa noudatettiin menetelmää, joka on esitetty komission teknisissä ohjeissa ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen soveltamiseksi elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaisesti (2021/C 58/01). Haitta-arviointi kattaa kuusi ympäristötavoitetta ja se tehdään kaksivaiheista lähestymistapaa noudattaen. Ensimmäisessä vaiheessa arvioidaan, voiko toimenpide aiheuttaa merkittävää haittaa yhdelle tai useammalle ympäristötavoitteelle. Jos analyysissa havaitaan mahdollinen riski, toteutetaan yksityiskohtaisempi arviointi. Suomen viranomaisten toimittamien tietojen perusteella merkittävän haitan riskiä ei ole tai, jos riski on havaittu, on tehty yksityiskohtaisempi arviointi sen osoittamiseksi, ettei merkittävää haittaa aiheudu.

***

Kun otetaan huomioon REPowerEU-luvun sisältävän Suomen muutetun elpymis- ja palautumissuunnitelman kaikkien toimenpiteiden arviointi, yhdenkään suunnitellun uudistukseen tai investointihankkeeseen liittyvän täytäntöönpanotoimenpiteen ei odoteta aiheuttavan ympäristötavoitteille asetuksen (EU) 2020/852 17 artiklassa tarkoitettua merkittävää haittaa. Tämä oikeuttaisi A-luokitukseen elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.4 mukaisesti.

3.5. Vihreä siirtymä

REPowerEU-luvun toimenpiteiden odotetaan edistävän vihreää siirtymää tai vastaavan siitä aiheutuviin haasteisiin sekä tukevan vuoteen 2030 ulottuvien unionin ilmastotavoitteiden saavuttamista samalla kun noudatetaan EU:n tavoitetta ilmastoneutraaliudesta vuoteen 2050 mennessä.

REPowerEU-lukuun sisältyvä ympäristölupamenettelyjen uudistus auttaa lyhentämään uusiutuvaan energiaan tehtävien investointien lupahakemusten käsittelyaikaa ja nopeuttaa siten uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa. Puhtaaseen siirtymään tehtävät investoinnit ja Ahvenanmaan merituulienergiainvestointi lisäävät osaltaan uusiutuvien energialähteiden osuutta Suomen energiapaletissa. T&K-investoinnit edistävät osaltaan REPowerEU-tavoitetta nopeuttaa vihreitä taitoja koskevaa työvoiman uudelleenkoulutusta.

Ilmastotavoite

REPowerEU-luvun sisältävän muutetun elpymis- ja palautumissuunnitelman ilmastotavoitteita tukevien toimenpiteiden osuus on 52,3 prosenttia suunnitelman kokonaismäärärahoista (eli yli vaaditun 37 prosentin). Arvio perustuu elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteessä VI esitettyyn ilmastoseurantaan sovellettavaan menetelmään.

REPowerEU-luvussa ehdotetut ilmastotavoitteita tukevat toimenpiteet muodostavat 81,1 prosenttia luvun arvioiduista kokonaiskustannuksista elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteessä VI esitetyn ilmastoseurantaan sovellettavan menetelmän mukaisesti laskettuna.

***

Kun otetaan huomioon kaikkien suunniteltujen toimenpiteiden arviointi, REPowerEU-luvun sisältävän muutetun elpymis- ja palautumissuunnitelman odotetaan edistävän suuressa määrin ja merkittävästi vihreää siirtymää tai vastaavan siitä aiheutuviin haasteisiin ja varmistavan, että vähintään 37 prosenttia sen kokonaismäärärahoista käytetään ilmastotavoitteen tukemiseen. Vähintään 37 prosenttia REPowerEU-luvun arvioiduista kokonaiskustannuksista edistää ilmastotavoitetta. Tämä oikeuttaisi A-luokitukseen elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.5 mukaisesti.

3.6. Digitaalinen muutos

Digitaalinen tavoite

Neuvoston 14. maaliskuuta 2023 hyväksymässä tarkistetussa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa mainittiin virheellisesti, että 29,9 prosenttia päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelman kokonaismäärärahoista käytetään digitaalisen tavoitteen tukemiseen. Oikea luku on 28,85 prosenttia päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelman kokonaismäärärahoista, eikä Suomen ehdottamilla lisämuutoksilla ole vaikutusta siihen.

***

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ehdotettujen muutosten luonne ja laajuus eivät olennaisesti vaikuta valmisteluasiakirjassa SWD(2021) 284 esitettyyn aiempaan arviointiin, joka koskee suunnitelman vaikutusta digitaaliseen muutokseen ja digitaaliseen tavoitteeseen (luokitus A).

3.7. Suunnitelman pysyvät vaikutukset

On odotettavissa, että muutetussa suunnitelmassa kaavailtujen uudistusten ja investointien täytäntöönpano jatkuu ja saa aikaan pysyviä rakenteellisia muutoksia. Elpymis- ja palautumissuunnitelmalla puututaan edelleen covid-19-pandemian seurauksiin samoin kuin tärkeimpiin Suomeen kohdistuviin rakenteellisiin sosioekonomisiin ja ympäristöön liittyviin haasteisiin sekä edistetään kaikkia asetuksen (EU) 2021/241 3 artiklassa tarkoitettuja kuutta pilaria.

Suomen REPowerEU-luvulla odotetaan olevan myönteinen pitkän aikavälin vaikutus, koska uusiutuvaa energiaa ja puhdasta energiaa tukevilla investoinneilla nopeutetaan vihreää siirtymää

ja varmistetaan energiaturvallisuus. Ympäristölupamenettelyjen yksinkertaistamista koskeva uudistus edistää vihreää siirtymää myös elpymis- ja palautumissuunnitelman soveltamisajan päätyttyä ja sillä odotetaan olevan pitkän aikavälin vaikutuksia uusiutuvan energian investointeihin Suomessa. Lisäksi tutkimus- ja kehitystoimet, joissa keskitytään uusiutuvan energian ratkaisujen edistämiseen Suomessa, tuottavat hyötyjä myös elpymis- ja palautumistukivälineen kattaman ajanjakson jälkeen.

***

Kun otetaan huomioon kaikki Suomen muutetussa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa suunnitellut uudistukset ja investoinnit, niiden täytäntöönpanon odotetaan suuressa määrin johtavan rakenteellisiin muutoksiin hallinnossa, asianomaisissa instituutioissa ja asiaa koskevissa toimintapolitiikoissa, ja niillä odotetaan olevan pysyvä vaikutus. Tämä oikeuttaisi A-luokitukseen elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.7 mukaisesti.

3.8. Välitavoitteet, tavoitteet, seuranta ja täytäntöönpano

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ehdotettujen muutosten luonne ja laajuus eivät vaikuta valmisteluasiakirjassa SWD(2021) 284 esitettyyn aiempaan arviointiin, joka koskee elpymis- ja palautumissuunnitelman tehokasta seurantaa ja täytäntöönpanoa.

Suomen muutetussa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa asetetut välitavoitteet ja tavoitteet mahdollistavat suunnitelman täytäntöönpanon asianmukaisen seurannan. REPowerEU-luku sisältää lisäksi 12 uutta välitavoitetta ja tavoitetta. Välitavoitteiden ja tavoitteiden kokonaismäärä on edelleen tasapainoinen ja hallittavissa.

Tavoitetasoltaan Suomen muutettu suunnitelma vastaa yhä alkuperäistä suunnitelmaa. Siinä on kuvailtu riittävästi asiaankuuluvia tiedonkeruujärjestelmiä ja eri toimijoiden vastuita, joita voidaan lisäksi pitää selkeinä, luotettavina ja tehokkaina välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Arvio elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanorakenteen, edistymisen seurantaan ja raportointiin liittyvien järjestelyjen sekä yleisten organisatoristen järjestelyjen asianmukaisuudesta säilyy ennallaan. Valtiovarainministeriö vastaa edelleen investointien ja uudistusten täytäntöönpanoa, välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamista sekä varojen käyttöä koskevien tietojen keräämisestä samoin kuin raportoinnista ja maksupyyntöjen toimittamisesta.

***

Suomen muutetussa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa ehdotettujen järjestelyjen odotetaan olevan riittäviä varmistamaan suunnitelman tehokas seuranta ja täytäntöönpano, mukaan lukien suunniteltu aikataulu, välitavoitteet ja tavoitteet sekä niihin liittyvät indikaattorit. Tämä oikeuttaisi A-luokitukseen elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.8 mukaisesti.

3.9. Kustannukset

Suomi on toimittanut yksittäiset kustannusarviot kaikista REPowerEU-lukuun sisällytetyistä uusista toimenpiteistä, joista aiheutuu kustannuksia. Toimitetut kustannustiedot ovat yleisesti

ottaen riittävän yksityiskohtaisia ja perusteltuja. Suomi esitti arvionsa ja oletuksensa kustannuksista sekä käyttämiensä menetelmien kuvaukset toimittamalla vakiomuotoisen taulukon, jossa esitetään yhteenveto kustannuslaskentaa koskevista keskeisistä tiedoista ja todisteista, sekä muita liiteasiakirjoja.

Kustannusarvioiden ja liiteasiakirjojen arviointi osoittaa, että suurin osa uusien toimenpiteiden kustannuksista on perusteltuja, kohtuullisia ja uskottavia, eikä niihin sisälly kustannuksia, jotka rahoitetaan jo myönnetystä tai suunnitellusta EU:n rahoituksesta. Kustannukset ovat oikeassa suhteessa suunniteltujen toimenpiteiden odotettuihin taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin.

Kaiken kaikkiaan oletukset, joita Suomi on käyttänyt arvioidessaan REPowerEU-lukuun sisältyvien uusien toimenpiteiden kustannuksia, antavat kohtuullisen selvityksen niiden pääasiallisista kustannustekijöistä. Toimitetun aineiston avulla voidaan yleensä ottaen yksilöidä kustannuslaskelmissa hyödynnetyt menetelmät, mutta kaikissa tapauksessa aineisto ei ole riittävän yksityiskohtainen.

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman REPowerEU-luvun uudet toimenpiteet täyttävät elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevassa asetuksessa vahvistetut tukikelpoisuuskriteerit. Kaikki kustannukset aiheutuvat helmikuun 2022 jälkeen tehdyistä uudistuksista ja investoinneista. Yhteenkään kustannusarvioon ei sisälly arvonlisäveroa (alv). Joihinkin REPowerEU-toimenpiteisiin kuuluu henkilöstöön liittyviä kustannuksia, jotka ovat hyväksyttäviä, koska Suomi on esittänyt asianmukaiset perustelut ja osoittanut, että tällaiset kustannukset ovat luonteeltaan väliaikaisia ja olennainen osa asianomaisia toimenpiteitä.

REPowerEU-lukuun sisältyvien uusien toimenpiteiden arvioitujen kustannusten määrä vastaa suunniteltujen investointien ja uudistuksen luonnetta ja tyyppiä. Suomi toimitti REPowerEU-lukuun sisältyvien uusien toimenpiteiden kustannusarvioiden tueksi liiteasiakirjoja ja todisteita. Lisätietoja REPowerEU-luvun kustannusarvioiden uskottavuudesta tarvittiin kuitenkin tapauksissa, joissa annetut selvitykset eivät olleet riittävän yksityiskohtaisia tai perusteltuja uskottavuuden toteamiseksi. Tämä koski erityisesti joitakin vihreää siirtymää koskevaan T&K-toimintaan liittyviä investointielementtejä.

Kun otetaan huomioon kustannusarvioiden ennakkoarvioinnin rajoitukset, rahoitettaviksi ehdotetut määrät katsottiin asianmukaisiksi ja niiden katsottiin jossakin määrin vahvistavan kustannusarvioiden uskottavuuden.

Suomi on ilmoittanut, että REPowerEU-toimenpiteiden arvioituja kustannuksia ei rahoiteta samanaikaisesti muista unionin rahoituslähteistä. Sitoumus ottaa käyttöön suojatoimia, joiden tarkoituksena on estää päällekkäinen rahoitus, on edelleen voimassa eikä sitä ole muutettu suunnitelman muuttamisen yhteydessä.

Suomen muutetun elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioidut kokonaiskustannukset ovat oikeassa suhteessa suunniteltujen toimenpiteiden odotettuihin sosiaalisiin ja taloudellisiin vaikutuksiin. Suunnitelman odotetaan vastaavan tuloksellisesti merkittävään osaan maakohtaisissa suosituksissa yksilöidyistä haasteista. Suunnitelman taloudellinen ja sosiaalinen vaikutus sekä

myönteinen kustannusarviointi osoittavat, että kustannusten määrä on kustannustehokkuusperiaatteen mukainen.

***

Suomen toimittamat muutetun elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioitujen kokonaiskustannusten määrän perustelut ovat jossakin määrin kohtuulliset ja uskottavat ja kustannustehokkuusperiaatteen mukaiset sekä oikeassa suhteessa odotettuihin kansallisiin taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin. Suomi on toimittanut riittävät tiedot ja todisteet siitä, että tukivälineestä rahoitettavien muutetun elpymis- ja palautumissuunnitelman uudistusten ja investointien arvioitujen kustannusten määrää ei rahoiteta jo myönnetystä tai suunnitellusta unionin rahoituksesta. Tämä oikeuttaisi B-luokitukseen elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteessä V olevan arviointikriteerin 2.9 mukaisesti.

3.10. Valvonta ja tarkastukset

Valvontajärjestelmän luotettavuutta ja riittävyyttä sekä muita Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyviä järjestelyjä koskevassa alkuperäisessä arvioinnissa todettiin järjestelyjen olevan asianmukaisia ja asetettiin kaksi välitavoitetta, jotka koskevat elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanosta annettavan lain voimaantuloa sekä tarkastus- ja valvontatietojärjestelmää. Tämä oikeutti A-luokitukseen elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteessä V esitetyn arviointikriteerin 2.10 mukaisesti.

Suomen viranomaiset ovat vahvistaneet, että aiemmassa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa esitetyt sisäinen valvontajärjestelmä ja järjestelyt petosten, lahjonnan, eturistiriitojen ja päällekkäisen rahoituksen ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja korjaamiseksi ovat edelleen käytössä sellaisina kuin ne on aiemmin arvioitu.

Alkuperäiseen suunnitelmaan tehdyt mukautukset, sen muutos[5] ja REPowerEU-luvun lisääminen eivät sinänsä vaikuta alkuperäiseen arviointiin. Tarkastus- ja valvontajärjestelmää on kuitenkin arvioitava uudelleen Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman muuttamisen yhteydessä elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteessä V olevien kriteerien 2.10 perusteella. Alkuperäisen arvioinnin jälkeen komissiolla on ollut mahdollisuus saada tietoja järjestelmän tosiasiallisesta täytäntöönpanosta. Näihin tietoihin sisältyvät komission Suomessa suorittaman unionin taloudellisten etujen suojaamista koskevan tarkastuksen tulokset.

Tietojen perusteella komissio katsoo, että Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman sisäinen valvontajärjestelmä on yleisesti ottaen asianmukainen, mutta siinä on joitakin puutteita, jotka olisi korjattava. Puutteiden korjaamiseksi on otettu käyttöön erityinen tarkastusta ja valvontaa koskeva välitavoite.

[5] Neuvoston täytäntöönpanopäätös Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä annetun neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) (ST 12524/21 INIT; ST 12524/21 ADD 1) muuttamisesta.

Sisäisen valvonnan järjestelmän luotettavuus sekä tehtävien ja vastuiden jakautuminen

Aiemmin arvioidut järjestelyt, jotka koskevat valvonta- ja tarkastustoimiin osallistuvien toimijoiden tehtäviä ja vastuualueita, toimintojen erottamista ja tarkastuksia tekevien toimijoiden riippumattomuutta, ovat edelleen asianmukaisia.

Valvontajärjestelmien ja muiden asiaankuuluvien järjestelyjen riittävyys

Valvontajärjestelmä ja muut järjestelyt petosten, lahjonnan ja eturistiriitojen ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja korjaamiseksi elpymis- ja palautumistukivälineen varoja käytettäessä vaikuttavat edelleen yleisesti ottaen asianmukaisilta. Komission yksiköt ovat kuitenkin havainneet tekemiensä tarkastusten yhteydessä tiettyjä puutteita, jotka liittyvät eturistiriitojen todentamiseen, petosriskien arviointiin sekä EU:n ja kansallisten sääntöjen noudattamisen todentamiseen. Näiden puutteiden korjaamiseksi on otettava käyttöön ylimääräinen välitavoite. Välitavoitteessa on edellytettävä riskinhallintaa ja valvontaa koskevan asetuksen voimaantuloa, jotta voidaan varmistaa unionin taloudellisten etujen suojaaminen ja sovellettavien unionin ja kansallisten sääntöjen noudattaminen. Lisäksi välitavoitteessa on edellytettävä elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanoelinten koordinointielimen ohjeiden julkaisemista. Viimeksi mainitun olisi katettava menettelyt, jotka koskevat eturistiriitojen, päällekkäisen rahoituksen sekä EU:n ja kansallisen lainsäädännön noudattamisen todentamista sekä tietojen käyttöä petosten, lahjonnan, eturistiriitojen ja päällekkäisen rahoituksen havaitsemiseksi.

Järjestelyjen riittävyys päällekkäisen EU-rahoituksen välttämiseksi

Aiemmin arvioidut järjestelyt päällekkäisen rahoituksen ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja korjaamiseksi ovat edelleen voimassa sellaisina kuin komissio ne alun perin arvioi.

Valvontatoiminnon lakisääteinen toimeksianto ja hallinnolliset valmiudet

Kaikkien täytäntöönpanoon, seurantaan ja auditointiin osallistuvien toimielinten oikeudelliset valtuudet vahvistettiin hyväksymällä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanosäädös, jossa valtiovarainministeriölle annetaan valtuudet elpymis- ja palautumissuunnitelman kehyksessä tapahtuvaa koordinointia varten. Valtiovarainministeriö vastaa maksupyynnön valmistelusta, allekirjoittamisesta ja toimittamisesta. Täytäntöönpanoelinten tehtävänä on varmistaa välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamiseen liittyvien tietojen kerääminen sekä näiden tietojen täydellisyys ja oikeellisuus. Välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamista koskevat tiedot kirjataan valtiovarainministeriön ylläpitämään keskitettyyn kansalliseen tietojärjestelmään. Valtiovarainministeriön tehtävänä on varmistaa, että täytäntöönpanosta vastaavat virastot toimittavat tarvittavat tiedot tietojärjestelmään. Suunnitelman täytäntöönpano varmistetaan vastuuministeriöiden ja niiden alaisten rakenteiden avulla.

Ministeriöt ja tukia myöntävät viranomaiset ovat vastuussa elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteiden täytäntöönpanosta valtionavustuslain (688/2001) tai erityislainsäädännön perusteella. Tarkastukset annetaan valtiovarainministeriön tarkastustoiminnon tehtäväksi. Toiminto on osa valtionvarainministeriötä, mutta sen riippumattomuus koordinointielimestä ja uudistusten ja investointien täytäntöönpanosta vastaavista elimistä on vahvistettu. Myös

valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) tarkastaa suunnitelman täytäntöönpanon. VTV on eduskunnalle raportoiva virasto, joka suorittaa osana valtion budjetin toimeenpanon valvontaa tarkastuksia, jotka voivat kohdistua niin valtion kirjanpitoyksiköihin kuin Suomessa käytettäviin EU-varoihin, mukaan lukien elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpano.

***

Suomen muutetussa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa ehdotetut järjestelyt, joiden avulla voidaan ehkäistä, havaita ja korjata tukivälineestä myönnettyjen varojen käyttöön liittyvää lahjontaa, petoksia ja eturistiriitoja, mukaan lukien järjestelyt, joilla pyritään välttämään päällekkäisen rahoituksen myöntäminen tukivälineestä ja muista unionin ohjelmista, arvioidaan asianmukaisiksi. Tämä oikeuttaisi A-luokitukseen elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteessä V esitetyn arviointikriteerin 2.10 mukaisesti.

3.11. Johdonmukaisuus

Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy suuressa määrin (luokitus A) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan k alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.11 mukaisesti toimenpiteitä, joilla toteutetaan uudistuksia ja julkisia investointihankkeita johdonmukaisina toimina.

Ehdotettu REPowerEU-luvun lisääminen ei vaikuta suunnitelman yleiseen johdonmukaisuuteen. Kaikkien Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman neljän pilarin – 1) vihreä siirtymä, 2) digitaalinen muutos, 3) työllisyys ja osaaminen, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta, tutkimusinfrastruktuuri, tuki pienille ja keskisuurille yrityksille, kasvualat ja 4) sosiaali- ja terveydenhuolto – osalta annetaan tarkka ja johdonmukainen selvitys siitä, miten ne edistävät asetuksen (EU) 2021/24 3 artiklassa tarkoitettuja kuutta pilaria. Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman pääpaino ei ole muuttunut, sillä suunnitelman ytimessä ovat edelleen vihreä siirtymä ja digitaalinen muutos ja uusilla REPowerEU-toimenpiteillä edistetään alkuperäisen elpymis- ja palautumissuunnitelman komponentteihin sisältyviä vihreitä uudistuksia ja investointeja.

REPowerEU-toimenpiteet ovat johdonmukaisia sen Suomen politiikkakehyksen kanssa, jonka tavoitteena on saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä. Koska REPowerEU-luvun toimenpiteet johtavat lopulta uusiutuvan energian osuuden kasvuun ja energian kysynnän vähenemiseen, niillä vahvistetaan myös alkuperäiseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyviä uusiutuvaa energiaa ja teollisuuden vähähiilistämistä koskevia toimenpiteitä. Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan tehtyjen muutosten komponentit ovat johdonmukaisia, ja johdonmukaisuus säilyy suunnitelman yleisessä rakenteessa ja tavoitteissa.

***

Suomen muutetun elpymis- ja palautumissuunnitelman kaikkien komponenttien laadullinen arviointi, niiden yksilöllinen painoarvo (tärkeys, merkityksellisyys, rahoitus) ja niiden vuorovaikutus huomioon ottaen suunnitelma sisältää uudistusten ja julkisten investointien toteuttamiseen tähtääviä toimenpiteitä, joita on pidettävä suuressa määrin johdonmukaisina. Tämä oikeuttaisi A-luokitukseen elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteessä V olevan arviointikriteerin 2.11 mukaisesti.

3.12. REPowerEU

REPowerEU-lukuun sisältyvien toimenpiteiden täytäntöönpanon odotetaan edistävän suoraan asetuksen (EU) 2021/241 21 c artiklan 3 kohdan tavoitteiden tukemista. On odotettavissa, että ehdotetuilla toimenpiteillä autetaan vähentämään riippuvuutta fossiilisista polttoaineista sekä edistetään yleistä energiaturvallisuutta ja unionin energiahuollon monipuolistamista.

Ympäristölupamenettelyjen uudistuksella, puhtaaseen siirtymään tehtävillä investoinneilla ja Ahvenanmaan merituulivoimainvestoinnilla tuetaan merkittävien tuulienergian tuotantoon suunniteltujen investointien valmisteluvaihetta, jolla lisätään uusiutuvan energian osuutta ja nopeutetaan sen käyttöönottoa ja edistetään siten erityisesti REPowerEU-suunnitelman tavoitetta uusiutuvan energian osuuden lisäämisestä ja sen käyttöönoton nopeuttamisesta (elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 21 c artiklan 3 kohdan b alakohta). REPowerEU-lukuun sisällytetyt investoinnit ja uudistus vähentävät osaltaan Suomen riippuvuutta fossiilisten polttoaineiden tuonnista.

Puhtaan energian ja materiaalivirtojen tutkimusta, kehittämistä ja pilotointia koskevaan toimenpiteeseen kuuluu tutkijoiden työllistäminen, mukaan luettuna tohtorintutkinto-opiskelijat ja tohtorintutkinnon suorittaneet tutkijat. Nämä luovat tieteellistä pohjaa Suomen vihreän siirtymän loppuun saattamiselle ja edistävät siten REPowerEU-tavoitteita, jotka koskevat uusiutuvan energian osuuden lisäämistä ja sen käyttöönoton nopeuttamista (elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 21 c artiklan 3 kohdan b alakohta), kannustamista energian kysynnän vähentämiseen 21 c artiklan 3 kohdan d alakohta) ja vihreitä taitoja koskevan työvoiman uudelleenkoulutuksen nopeuttamista (21 c artiklan 3 kohdan f alakohta).

REPowerEU-luvun odotetaan tuottavan pysyviä vaikutuksia nopeuttamalla vihreää siirtymää, vähentämällä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista sekä edistämällä kasvua ja työllisyyttä. On odotettavissa, että uudistusten ja investointien toteuttaminen tuo erityisiä hyötyjä nopeuttamalla uusiutuvan energian käyttöönottoa Suomessa ja tukee työvoimaa uusien vihreiden taitojen hankkimisessa.

REPowerEU-lukuun sisältyy uusia toimenpiteitä, jotka koskevat investointeja puhtaaseen energiaan siirtymiseen ja Ahvenanmaan merituulienergiaan. On odotettavissa, että näillä toimenpiteillä puututaan energiaköyhyyteen lisäämällä uusiutuvan energian tuotantoa, mikä hyödyttää kaikkia sähkön käyttäjiä alentamalla sähkön hintoja.

Paikallis- ja alueviranomaisille ja muille asiaankuuluville sidosryhmille järjestettiin REPowerEU-lukua koskeva kirjallinen kuuleminen syyskuussa 2023. REPowerEU-luku sisältää yhteenvedon kansallisten sidosryhmien kuulemisista. Yhteenvedossa esitetään kuulemisprosessin aikataulu sekä tietoja kuulemisen tuloksista ja siitä, miten sidosryhmien panos on otettu huomioon REPowerEU-luvussa. Kuulemiseen saaduissa vastauksissa nostettiin esiin T&K-toimenpiteeseen sisällytettyjen tutkimuslaitosten rajallinen määrä sekä puhtaaseen energiaan siirtymistä koskevan investointitoimenpiteen tukikelpoisten teknologioiden rajallinen määrä. Palautteen perusteella Suomi lisäsi tutkimus- ja kehitystoimenpiteeseen Luonnonvarakeskuksen (Luke) hankkeen.

REPowerEU-luvun uudet toimenpiteet ovat kokonaisuutena johdonmukaisia ja täydentävät muita politiikkavälineitä. Ne ovat siten Suomen kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman 2021–2030 erityistavoitteiden mukaisia.

Suomi sai REPowerEU-luvun valmisteluvaiheessa tukea teknisen tuen välineestä.

***

Kun otetaan huomioon kaikkien REPowerEU-lukuun sisältyvien toimenpiteiden arviointi, luvun odotetaan edistävän suuressa määrin ja tuloksellisesti energiaturvallisuutta, unionin energiahuollon monipuolistamista, uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa ja energiatehokkuutta, energiavarastointikapasiteetin lisäämistä tai tarvittavaa riippuvuuden vähentämistä fossiilisista polttoaineista ennen vuotta 2030. Tämä oikeuttaisi A-luokitukseen elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.12 mukaisesti.

3.13. Rajatylittävä tai useita maita kattava ulottuvuus tai vaikutus

REPowerEU-lukuun sisältyvillä hankkeilla on rajatylittävä tai useita maita kattava ulottuvuus tai vaikutus, ja niillä edistetään uusiutuvan energian tuotantoa ja uusiutuvien energialähteiden liittämistä verkkoon. Rajatylittävien investointien kokonaiskustannukset ovat arviolta 87,1 miljoonaa euroa, mikä vastaa noin 68,61 prosenttia REPowerEU-luvun arvioiduista kustannuksista.

Ympäristölupamenettelyiden uudistuksella sekä puhtaaseen siirtymään ja Ahvenanmaan merituulivoimaan tehtävillä investoinneilla edistetään tuloksellisesti energiaturvallisuutta, unionin energiahuollon monipuolistamista, uusiutuvien energialähteiden käyttöönoton ja energiatehokkuuden lisäämistä, energian varastointikapasiteetin lisäämistä ja tarvittavaa riippuvuuden vähentämistä fossiilisista polttoaineista ennen vuotta 2030.

REPowerEU-toimenpide	**Kustannukset (miljoonaa euroa)**	**Osuus tavoitteesta prosentteina**
P5C1R1: Vihreän siirtymän luvitus	32	25,18 %
P5C1I1: Puhtaan siirtymän investoinnit	54,5	42,88 %
P5C1I2: Vihreän siirtymän tutkimus ja kehitys	39,9	0 %
P5C1I3: Ahvenanmaan merituulivoima	0,7	0,55 %

***

Kun otetaan huomioon kaikkien REPowerEU-lukuun sisältyvien toimenpiteiden arviointi, luvun toimenpiteillä odotetaan olevan suuressa määrin rajat ylittävä tai useita maita kattava ulottuvuus tai vaikutus. Tämä oikeuttaisi A-luokitukseen elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.13 mukaisesti.

LIITE I: Ilmastotoimien seuranta ja digitaalisten toimien seuranta

Toimenpiteen/alatoimenpiteen tunnus	Toimenpiteen/ alatoimenpiteen nimi	Määrärahat (miljoonaa euroa)	Ilmasto		Digitaaliset	
			Tukitoimiala	Kerroin %	Tukitoimiala	Kerroin %
P1C1I1	Energiajärjestelmän murros – Energiainfrastruktuuri-investoinnit	155	033	100 %	033	40 %
P1C1I2a	Energiajärjestelmän murros – Investoinnit uuteen energiateknologiaan – Geoterminen energia	36	032	100 %		
P1C1I2b	Energiajärjestelmän murros – Investoinnit uuteen energiateknologiaan – Kaukolämpö	25	034 a	100 %		
P1C1I2c	Energiajärjestelmän murros – Investoinnit uuteen energiateknologiaan – Tuulienergia	50	028	100 %		
P1C1I2d	Energiajärjestelmän murros – Investoinnit uuteen energiateknologiaan – Aurinkoenergia	10	029	100 %		
P1C1I2e	Energiajärjestelmän murros – Investoinnit uuteen energiateknologiaan – Biomassa	40	030 a	100 %		
P1C1I3a	Energiajärjestelmän murros – Ahvenanmaan investointi- ja uudistuskokonaisuus – Tuulienergia	1,7	028	100 %		

P1C1I3b	Energiajärjestelmän murros – Ahvenanmaan investointi- ja uudistuskokonaisuus – Aurinkoenergia	1	029	100 %		
P1C2I1	Vihreää siirtymää ja digitaalista muutosta tukevat teollisuuden uudistukset ja investoinnit – Vähähiilinen vety sekä hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen	136	032	100 %		
P1C2I2	Vihreää siirtymää ja digitaalista muutosta tukevat teollisuuden uudistukset ja investoinnit – Teollisuuden prosessien suora sähköistäminen ja vähähiilistäminen	48	024 b	100 %		
P1C2I3	Vihreää siirtymää ja digitaalista muutosta tukevat teollisuuden uudistukset ja investoinnit – Keskeisten materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäyttö ja kierrätys	110	045 a	100 %		
P1C3I2	Rakennuskannan ilmasto- ja ympäristövaikutusten pienentäminen – Vähähiilisen rakennetun ympäristön ohjelma	40	022	100 %		
P1C4I1	Yhdyskuntien ja liikenteen vähähiiliset ratkaisut – Julkinen	13,6	077	100 %		

	liikennesähkön ja -kaasun jakelu- ja tankkausinfrastruktuuri					
P1C5I1	Ympäristökestävyys ja luontopohjaiset ratkaisut – Peltojen kipsikäsittely ja ravinteiden kierrätys	20	045 a	100 %		
P1C5I2	Ympäristökestävyys ja luontopohjaiset ratkaisut – Maankäyttösektorin ilmastokestävät toimenpiteet	8,5	050	40 %		
P2C1I1	Digitaalinen infrastruktuuri – Viestintäverkkojen laadun ja saatavuuden kehittäminen	32			053	100 %
P2C1I2	Liikenne ja maankäyttö – Digirata-hanke	85	071	40 %	071	100 %
P2C2I1	Digitalous – Reaaliaikatalous (RTE-ohjelma)	14			011	100 %
P2C2I2	Datatalouden ja digitalisaation vauhdittaminen – Virtual Finland	4			011	100 %
P2C2I3a	Datatalouden ja digitalisaation vauhdittaminen – Mikroelektroniikan arvoketju	15			021 c	100 %
P2C2I3b	Kärkiteknologioiden (mikroelektroniikka, 6G, tekoäly ja kvanttilaskenta) vauhdittaminen	10			021 c	100 %
P2C2R1	Huoneistotietojärjestelmän kehittäminen	14			011	100 %

P2C2R2a	Elpymis- ja palautumissuunnitelman uudistusten ja investointien vaikuttavuuden ja läpinäkyvyyden tehostaminen kehittämällä tietojärjestelmiä, hallintoa, valvontaa ja tarkastusta – IT-järjestelmien hankinta	5,54			011	100 %
P2C3R1	Tehokkaan rahanpesun estämisen valvonnan ja täytäntöönpanon varmistaminen	10			011	100 %
P2C3I1	Kyberturvallisuuden siviilitaito	5			021 d	100 %
P2C3I2	Kyberturvallisuuden harjoitustoiminta	5			021 d	100 %
P3C1R1a	Työllisyys ja työmarkkinat – Pohjoismainen työvoimapalveluiden malli – Tieto- ja viestintätekniset ratkaisut	20			011	100 %
P3C1R3	Työllisyys ja työmarkkinat – Työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton sujuvoittaminen	20			011	100 %
P3C2R1a	Jatkuvan oppimisen uudistus – Digitaaliset taidot	4,5			108	100 %
P3C2R1b	Jatkuvan oppimisen uudistus – Vihreät taidot	1,5	01	100 %	01	
P3C2I1	Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelma	32			108	100 %

P3C2I3	Osaamistason kohottaminen ja jatkuvan oppimisen uudistaminen sekä koulutuksen digitalisointi ja modernisointi, Ahvenanmaa	2,437			108	100 %
P3C3I6a	TKI, tutkimusinfrastruktuuri ja pilotointi – Innovaatio- ja tutkimusinfrastruktuurien edistäminen – Kansalliset tutkimusinfrastruktuurit – Digitaalinen toiminta	8			009 a	100 %
P3C3I7	TKI, tutkimusinfrastruktuuri ja pilotointi – Innovaatio- ja tutkimusinfrastruktuurien edistäminen – Kilpailtu rahoitus innovaatioinfrastruktuureille	20,75			019	40 %
P3C3I1	TKI, tutkimusinfrastruktuuri ja pilotointi – Vihreää siirtymää edistävä TKI-rahoituksen kokonaisuus – Veturihankkeet	100	022	100 %		
P3C3I2	TKI, tutkimusinfrastruktuuri ja pilotointi– Vihreää siirtymää edistävä TKI-rahoituksen kokonaisuus – Avainalojen vauhdittaminen ja osaamisen	45	022	100 %		

	vahvistaminen (Suomen Akatemia)					
P3C3I3	TKI, tutkimusinfrastruktuuri ja pilotointi– Vihreää siirtymää edistävä TKI-rahoituksen kokonaisuus – Avainalojen vauhdittaminen ja osaamisen vahvistaminen (Business Finland)	25	022	100 %		
P3C3I4	TKI, tutkimusinfrastruktuuri ja pilotointi – Vihreää siirtymää edistävä TKI-rahoituksen kokonaisuus – Innovatiivisten kasvuyritysten tukeminen	18	022	100 %		
P3C4I1	Kilpailukyvyn vahvistaminen ja kasvun vauhdittaminen koronakriisistä kärsineillä aloilla – Kasvun kiihdyttämisohjelma pienille yrityksille	4,6			015	40 %
P3C4I2a	Kilpailukyvyn vahvistaminen ja kasvun vauhdittaminen koronakriisistä kärsineillä aloilla – Kansainvälisen kasvun kärkialaohjelmat – Vähähiilinen talous, kiertotalous ja	4	023	40 %		

	digitaalinen uudistuminen					
P3C4I2b	Kilpailukyvyn vahvistaminen ja kasvun vauhdittaminen koronakriisistä kärsineillä aloilla – Kansainvälisen kasvun kärkialaohjelmat – Terveys- ja hyvinvointiosaamisen ja -teknologia	4			015	40 %
P3C4I2c	Kilpailukyvyn vahvistaminen ja kasvun vauhdittaminen koronakriisistä kärsineillä aloilla – Kansainvälisen kasvun kärkialaohjelmat – Vesiosaamisen kasvu- ja vientiohjelma	4	040	40 %		
P3C4I3a	Kilpailukyvyn vahvistaminen ja kasvun vauhdittaminen koronakriisistä kärsineillä aloilla – Kulttuuri- ja luovien alojen uudistumisen tuki – Tuki luovien alojen ja tapahtuma-alan yrityksille pilottien toteuttamiseksi	10			015	40 %
P3C4I3b	Kilpailukyvyn vahvistaminen ja kasvun vauhdittaminen koronakriisistä kärsineillä aloilla –	30			015	40 %

	Kulttuuri- ja luovien alojen uudistumisen tuki – Rakennetuki kulttuuri- ja luovien alojen yrityksille ja yhteisöille (innovatiiviset palvelu-, tuotanto- ja toimintamallit)					
P3C4I4	Kilpailukyvyn vahvistaminen ja kasvun vauhdittaminen koronakriisistä kärsineillä aloilla – Matkailualan kestävyyden ja digitalisaation kasvun tukeminen	11,75			015	40 %
P4C1I3	Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevan tietopohjan ja vaikuttavuusperusteisen ohjauksen vahvistaminen	40			095	100 %
P4C1I4	Digitaalisten innovaatioiden käyttöönotto sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluissa	100			095	100 %
P4C1I5	Asiakaslähtöinen digitaalinen hoitotietojärjestelmä Ahvenanmaalla	4,8			095	100 %
P5C1R1a	Vihreän siirtymän luvitus: väliaikaiset toimihenkilöt	19,82	01	40 %		
P5C1R1b	Vihreän siirtymän luvitus: digitalisaatio	12,15			011	100 %
P5C1I1a	Puhtaan siirtymän investoinnit: tuulienergia	10,9	028	100 %		

P5C1I1b	Puhtaan siirtymän investoinnit: aurinkoenergia	10,9	029	100 %		
P5C1I1c	Puhtaan siirtymän investoinnit: biomassa, joka tuottaa korkeat kasvihuonekaasupäästöjen vähenemät	10,9	030 a	100 %		
P5C1I1d	Puhtaan siirtymän investoinnit: muut uusiutuvat energialähteet (myös geoterminen energia)	10,9	032	100 %		
P5C1I1e	Puhtaan siirtymän investoinnit: yhteistuotanto	10,9	034 a 0	100 %		
P5C1I2	Vihreän siirtymän tutkimus ja kehitys	39,92	022	100 %		
P5C1I3	Ahvenanmaan merituulivoima	0,7	028	100 %		